

महाराष्ट्र राज्य कापूस पणन महासंघ यांना
एफएक्यू दर्जाचा कापूस खरेदी
करण्यासाठी वित्तीय संस्था यांचे कडून
मिळणा-या कर्जास हमी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- सपवव-२००९/प्र.क्र.५४/अर्थबळ,

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक:- ५ नोव्हेंबर, २००९.

- वाचा:- १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. शासन हमी-१०९९/प्र.क्र.६८/शासन हमी, दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९९९,
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक-शासन हमी-१००८/प्र.क्र.१८/शा.हमी, दिनांक २८ एप्रिल, २००८,
३) व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.सहकारी पणन महासंघ मर्या.मुंबई यांचे पत्र क्रमांक-कापूस/वित्त/२००९-१०/१२६०,
दिनांक २० ऑक्टोबर, २००९.

शासन निर्णय:-

कापूस हंगाम २००९-२०१० करिता नाफेडशी झालेल्या करारानुसार नाफेडच्या वतीने कापसाची खरेदी करण्याकरिता कापूस पणन महासंघाला राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेकडून एकूण रु.५००.०० कोटी (अक्षरी रु.पाचशे कोटी) इतके नजर गहाण कर्ज घेण्यासाठी शासन हमी देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

२. सदर शासन हमी रुपये ५००.०० कोटीची मुदत दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१० पर्यंत वैध राहील. सदर रक्कम उभारणीकरिता या मुदतीपर्यंत येणा-या सर्व खर्चाची प्रतिपूर्ती नाफेडने करारानुसार करणे आवश्यक आहे. ही बाब सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने नाफेडच्या निदर्शनास आणावी.

३. राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक यांच्या समवेत शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या हमी करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा.

- अ) शासन हमी एकूण रु.५०० कोटी इतक्या कर्जाच्या रकमेपुरतीच सिमीत राहील.
- ब) राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेकडील कर्जाची परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास त्याकारिता आकारण्यात आलेल्या दंडनीय व्याजाकरीता व इतर कोणत्याही देय रकमांसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.
- क) कापूस पणन महासंघाकडून कर्ज फेडीत कसूरी झाल्यास कर्जाच्या वसूली करिता पुरेशा मत्तेची प्रतिभूती म्हणून घेतल्या नंतरच राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक कर्ज मंजूर करेल. सदर मत्तेची तपासणी वेळोवेळी व कमीत कमी सहा महिन्यातून एकदातरी संबंधित बँक करील.
- ड) कापूस पणन महासंघाकडून देय असलेल्या हमीशुल्काचा पहिला हप्ता राष्ट्रीयकृत बँक/महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक वसूल करून शासनाकडे भरेल व कर्जाचा पहिला हप्ता कापूस पणन महासंघास वितरीत करेल. तदनंतर शासनास देय असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा कापूस पणन महासंघाने शासनाकडे केल्याशिवाय पुढील कोणताही कर्जाचा हप्ता वितरीत करणार नाही. तथापि असा कर्जाचा हप्ता वितरीत करावयाचा असल्यास कापूस पणन महासंघाने देय हमी शुल्काचा भरणा प्रथम शासनाकडे करणे बंधनकारक राहील.

- इ) राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक कापूस पणन महासंघाच्या आर्थिक स्थितीबाबतचा अहवाल सोबत जोडलेल्या प्रपत्र-अ मध्ये शासनास दर सहा महिन्यांनी (३० मार्च / ३० सप्टेंबर) सादर करेल.
- ई) कापूस पणन महासंघ यांच्या कडून कर्जाच्या परतफेडीबाबत अथवा व्याजाची रक्कम देण्याबाबत होणाऱ्या कसुरीची शासनास ९० दिवसांच्या आत सूचना देणे राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक यांच्यावर बंधनकारक असेल.
- फ) कापूस पणन महासंघाकडील कर्ज वसूलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेला हमीपूर्वतेकरीता शासन हमीची प्रतिभूती म्हणून वापर करता येणार नाही. कापूस पणन महासंघाच्या चल / अचल मालमत्तेची विक्री / लिलाव (Auction) करून वसूलीचा निर्णय झाल्यास एक समिती स्थापन करावी व त्या समितीमध्ये सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचा एक प्रतिनिधी व वित्त विभागाचा एक प्रतिनिधी घेण्यात यावा.
- ग) राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने कापूस पणन महासंघ यांना मंजूर केलेल्या कर्जाच्या आदेशामध्ये नमूद केलेल्या परतफेडीच्या वेळापत्रकानुसार कर्ज फेडीच्या शेवटच्या हप्त्याच्या दिनांकास हमी संपुष्टात येईल. सदर वेळापत्रकात नमूद केलेल्या विहित कालावधीसाठीच शासन हमी लागू राहील. या कालावधीनंतर सदर बँकेला शासन हमी आवाहनीत करता येणार नाही.
- म) नियत दिनांकास हमीशुल्क वसूल करण्याची व शासन हमीवरील घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीबाबत संनियंत्रणाची जबाबदारी सह सचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२ यांची राहील.
- भ) राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक यांच्याकडून घेतलेल्या कर्जाचा वापर महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्या.मुंबई यांना शासन निर्णयात नमूद केलेल्या प्रयोजनाव्यतिरिक्त इतर कोणतेही प्रयोजनाकरिता करता येणार नाही.
- न) विभागाने नाफेडला पुरविलेले कापसाच्या गाठीच्या किंमत वसूलीचा साप्ताहिक अहवाल, महाराष्ट्र राज्य कापूस उत्पादक पणन महासंघ यांच्याकडून प्राप्त करून वित्त विभागास पाठवावा.
४. वरील (अ) ते (न) पैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास सर्व शासन हमी आपोआप अवैध होईल.
५. राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, यांच्याकडून कापूस पणन महासंघाला मंजूर करण्यात आलेल्या प्रत्येक कर्जासंबंधीचा स्वतंत्र प्रस्ताव त्याबाबतच्या निविष्टी प्रपत्रासह (Input Proforma) महासंघाने शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठवावा. हमी मंजूरी आदेशातील अटी व शर्तीची पूर्तता झाल्याची खात्री करून घेण्याची जबाबदारी सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाची राहील. अशी खात्री केल्यानंतरच सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभागाकडून कर्ज घेण्यासाठी अनुमती देण्यात येईल.
६. कापूस पणन महासंघाला रु. ५००.०० कोटीची शासन हमी अ.क्र.१ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९९९ मध्ये नमूद केलेल्या अटी तसेच खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहील:-

(अ) कापूस पणन महासंघ **Principal Debtor** राहील.

(ब) नाफेडला कापसाच्या गाठी विकल्यामुळे प्राप्त होणारा निधी तसेच प्रत्यक्ष खरेदीसाठी लागणारी रक्कम विचारात घेऊन आवश्यक तेवढेच कर्ज घेण्यात येईल.

(क) बँकांकडून घ्यावयाचे कर्ज हे खुल्या निविदेद्वारे उभारावे, जेणेकरून व्याज दर हे स्पर्धात्मक राहतील. कर्जाच्या व्याजाचा दर कमीतकमी असेल याची खात्री करण्याची संपूर्ण जबाबदारी सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाची राहील.

(ड) थकित/देय हमीशुल्काचा भरणा प्रथम करण्यात येईल.

(इ) केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार विहीत दराने फक्त एफएक्यू दर्जाचाय कापूस खरेदी करण्यासाठी शासन हमीवर घेतलेल्या कर्जाच्या रकमेचा वापर करण्यात येईल. त्यापेक्षा कमी दर्जाचा कापूस खरेदी केल्यास, शासन हमी अवैध ठरेल. तसेच केवळ एफएक्यू दर्जाच्या कापूस खरेदीसाठी ही हमी असून, नाफेडकडून कापूस विक्रीची रक्कम सत्वर मिळविणे यावर सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने लक्ष केंद्रीत करावे.

(ई) बँकेकडून प्राप्त होणारे कर्ज, नाफेडकडून प्राप्त होणाऱ्या कापसाच्या गाठीच्या विक्रीतून मिळणारी रक्कम तसेच शेतकऱ्यांना वितरित करावयाची रक्कम व बँकेची परतफेड याकरिता संबंधित बँकेमध्ये एक स्वतंत्र **Escro A/c** उघडण्यात येईल, व या अकाउन्ट मधून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यात येईल.

(य) कापूस खरेदी केल्यानंतर कापसाच्या साठ्याची नाफेडला विक्री होईपर्यंत संनियंत्रणाची व सुरक्षिततेची संपूर्ण जबाबदारी कापूस पणन महासंघ व संबंधित बँकेची राहिल.

(न) पणन महासंघाने नाफेड बरोबर केलेल्या कराराचे कोणत्याही प्रकारे उल्लंघन करण्यात येणार नाही.

(झ) कर्जाच्या परतफेडीचा तपशील दर सहा महिन्याने राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागास / वित्त विभागास पाठवील.

(ण) देय हमी शुल्काचा भरणा नियत दिनांकास केला आहे. याची खात्री करूनच संबंधित बँक कर्ज मंजूर करील.

(ग) संबंधित बँक नजर गहाण कर्जाच्या वसूलीकरिता पुरेसे मालतारण / मत्ता प्रतीभूती म्हणून घेईल.

(म) कर्ज वसूलीसाठी सर्वोत्तम प्रयत्न केल्याशिवाय बँकेला हमी पूर्ततेकरिता शासन हमीचा प्रतीभूती म्हणून वापर करता येणार नाही.

भ) कापूस पणन महासंघ हे शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय इतर कोणतेही कर्ज घेणार नाही.

न) कापूस पणन महासंघाने दर तीन महिन्यांनी कर्ज परतफेडीबाबतची बँकनिहाय स्थिती दर्शविणारी माहिती सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग आणि वित्त विभागाकडे सादर करावी.

र) कापूस पणन महासंघाने विहीत कार्यपद्धतीने लेखा परिक्षित (**Audited**) केलेल्या व संस्थेने मान्य केलेल्या संस्थेच्या लेखाची एक प्रत प्रत्येक वर्ष संपल्यानंतर चार महिन्यांच्या आत शासनास सादर करावी.

७. हमी शुल्क

अ) कापूस पणन महासंघ यांस शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ५.११.१९९९ मधील (i) (३) नुसार हमीशुल्काचा दर रु.४/- प्रतिवर्ष प्रतिशत राहिल. हमीशुल्क ज्या कालावधीकरीता देय राहिल त्या कालावधीतील कोणत्याही दिवशी कमाल अदत्त असलेल्या कर्ज आणि व्याजाच्या एकूण रकमेवर (total maximum outstanding amount) देय राहिल.

ब) हमी शुल्काचा भरणा दर ६ महिन्यांनी करण्यास व्यवस्थापकीय संचालक, कापूस पणन महासंघ. हे जबाबदार असतील. प्रत्येक वित्तीय वर्षाच्या ३१ मार्च आणि / अथवा ३० सप्टेंबर, रोजी अदत्त असलेल्या घटना सापेक्ष दायित्वावर (Contingent Liability) अनुज्ञेय असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा १ एप्रिल आणि / अथवा १ ऑक्टोबर रोजी करावा.

क) हमी शुल्काचा भरणा केल्यानंतर त्यामधून प्रथम थकित हमी शुल्कावरील दंडनीय व्याजाची रक्कम वळती करून घेण्यात येईल. नंतर सर्वात जुन्या थकित हमी शुल्काची वसुली त्यानंतर त्यापेक्षा कमी जुन्या थकित हमी शुल्काची वसुली याप्रमाणे रक्कम वळती करून घेण्यात येईल.

- ड) देय हमी शुल्क शासन तिजोरीत भरणा करण्यास पणन महासंघाकडून कसूरी झाल्यास अशा कसूरी केलेल्या थकीत रक्कमेवर पहिल्या तीन महिन्यासाठी १६ टक्के दराने व त्या पुढील कालावधीसाठी २४ टक्के दराने व्याज आकारले जाईल.
- इ) कापूस पणन महासंघाने शासन हमी शुल्काची रक्कम "००७५-संकीर्ण, सर्वसाधारण सेवा-१०८-हमी शुल्क" या लेखाशिर्षाखाली शासकीय कोषागारात भरणा करावी. कापूस पणन महासंघ यांनी महामंडळाकडून देय असलेली हमी शुल्काची रक्कम शासकीय कोषागारात नियमितपणे भरणा केली जाते याची खात्री करून घ्यावी.
- ई) हमी शुल्क भरल्याच्या पृष्ठयर्थ चलनाची साक्षात्कृत प्रत सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने वित्त विभागास साक्षेपाने पाठवावी.
- फ) कापूस पणन महासंघाने देय हमीशुल्काचा भरणा केला नाही तर सदर हमीशुल्क संबंधित राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक शासनाकडे भरणा करेल व महासंघाकडून वसूल करेल, अन्यथा शासन हमी अवैध ठरेल.
८. हा शासन निर्णय सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग यांच्या नस्ती क्र.कापूस-२००९/प्र.क्र.९०/१०-स, वरील प्रस्ताव व वित्त विभागाचा शा. हमी क्रमांक - ०४/२००९-२०१०, नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. संबंधित राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक समवेत कर्ज घेण्यासंबंधी करावयाच्या करारपत्रावर स्वाक्षरी करण्याकरिता सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभागातील संबंधित सह सचिव व वित्त विभागातील उप सचिव (शासन हमी) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.Maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक- २००९११०५१३३६४२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(गो. डो. तायडे)

अवर सचिव, वित्त विभाग.

प्रति,

प्रधान सचिव, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग. मंत्रालय, मुंबई.
 सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
 पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
 जॉईन्ट चीफ ऑफिसर, ॲग्रीकल्चरल क्रेडीट डिपार्टमेंट, सेंट्रल ऑफिस, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया,
 मार्केट हाऊस, पोस्ट बॉक्स नं. १८७७५, वरळी, मुंबई ४०० ०१८.
 सर व्यवस्थापक / व्यवस्थापकीय संचालक, संबंधित राष्ट्रीयकृत बँक / महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, फोर्ट, मुंबई (सहकार,
 पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२ यांच्यामार्फत).
 व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघ, मर्या. मुंबई.
 महालेखापाल, महाराष्ट्र - १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.
 महालेखापाल, महाराष्ट्र - १ / २ (लेखा परीक्षा), मुंबई / नागपूर.
 वित्त विभाग (ऋण व हमी सनियंत्रण कक्ष / व्यय-२ / अर्थोपाय / सा.उ.), मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
 कार्यासन १-स/१०-स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग. मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
 निवड नस्ती/अर्थबळ.

ANNEXURE A

Proforma in which the information in respect of repayment of loan and financial liability of the borrower is to be submitted by the lending institute to the Government every six month (1st April/ 1st Oct)

- 1 Name of Lending Institute:
- 2 Principal Debtor:
- 3 Name of Administrative Dept:
- 4 Guarantee No:
- 5 Date of Validity of Guarantee:
- 6 Report for the period from: To

Guarantee & Repayment during the period

(Rupees)

		Principal	Interest	Total
1	Outstanding guarantee at beginning of the period			
2	Additional guarantee sanctioned, if any during the period			
3	Total Outstanding (1+ 2)			
4	Repayment of loan			
5	Balance at end of the period (3 - 4)			
6	Amount Credited in to Escrow A/C			
7	Net Balance (5 - 6)			

7 Payment of Guarantee fees

(Rupees)

	Outstanding Amount	G . F.	Penal Fee	Total
1	Outstanding at the Beginning			
2	G. F. Paid (Rs.)			
3	Date			
4	Challan No.			
5	Balance at end of the period (1 - 2)			

8 Types of assets taken as security against amount of loan / outstanding

Description Secured	Estimated Value	How
(i)		
(ii)		
(iii)		
Total		

(P.T.O.)

<p>9 Types of inspection of assets / due diligence by lending institute during last 6 months to ensure loans are properly secured.</p>	
<p>10. Financial Health of Principal Debtor (I) Total Turnover of the Principal Debtor (II) Total Profits (iii) % of profits as % of loan amount</p>	
<p>11. Is in the opinion of lending institute, the borrowing institute in a position to service the debt against which government guarantee is given</p>	
<p>12. Is in view of the lending institute, the borrowing institute being managed efficiently</p>	
<p>13. If not, type of corrective action proposed to be taken by lending institute</p>	
<p>14. Has the lending institute ensured that no further loans have been taken by the borrowing institute since the government guarantee was given</p>	
<p>15. Has the lending institute ensured that the guarantee fees has been paid to the Government in order to keep the guareante alive and valid</p>	